

E L Ő T E R J E S Z T É S
A Képviselő-testület 2006. április 28-i ülésére.

Tárgy: Gyermekjóléti és gyermekvédelmi tevékenység átfogó értékelése

Előterjesztő: Á c s János polgármester

Előkészítette: Általános Igazgatási Iroda
Décseyné Raposa Mária irodavezető
Szabóné Szakács Judit hatósági csoportvezető
Gyámhivatal
Mátyás Endréné irodavezető

Megtárgyalja: Egészségügyi és Szociális Bizottság
Oktatási, Művelődési és Sportbizottság

Meghívandók: Megyei Szociális és Gyámhivatal Veszprém
Szociális és Egészségügyi Alapellátási Intézet Tapolca

Tisztelt Képviselő-testület !

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló többször módosított 1997. évi XXXI. tv. /továbbiakban: Gyvt./ 94.§ /1/ bek. értelmében a települési önkormányzat feladata a gyermekek védelme helyi ellátó rendszerének kiépítése és működtetése, a területen lakó gyermekek ellátásának megszervezése. A /2/ bek. szerint a települési önkormányzat biztosítja a rendszeres gyermekvédelmi támogatást, a rendkívüli gyermekvédelmi támogatást, a személyes gondoskodást nyújtó alapellátások keretében a gyermekjóléti szolgáltatást, a gyermekek napközbeni ellátását, a gyermekek átmeneti gondozását, szervezi és közvetíti a máshol igénybe vehető ellátásokhoz való hozzájutást.

A Gyvt. 96.§ /6/ bekezdése arról rendelkezik, hogy a helyi önkormányzat minden év május 31-ig átfogó értékelést készít a gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatok ellátásáról. Az értékelést meg kell küldeni a Megyei Szociális és Gyámhivatalnak. A gyámhivatal az értékelés kézhezvételétől számított harminc napon belül javaslattal élhet a helyi önkormányzat felé. A helyi önkormányzat hatvan napon belül érdemben vizsgálja a megyei gyámhivatal javaslatait és állásfoglalásáról, intézkedéséről tájékoztatja. Az átfogó értékelés tartalmi követelményeit a fent hivatkozott törvény végrehajtására kiadott a gyámhatóságokról valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló többször módosított 149/1997. /IX.10./ Korm. rendelet 8.sz. melléklete tartalmazza.

A Gyvt. értelmében a gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatok ellátásáról részben az önkormányzat, részben a jegyző és részben a gyámhivatal gondoskodik. A feladatok ellátásának értékelését az előzőekben említett felelősségi megosztás szerint végeztük el.

Az átfogó értékelés az előterjesztés mellékletét képezi.

Kérem a Tisztelt Képviselő-testületet, hogy a gyermekek védelméről és a gyermekvédelmi tevékenységről készült átfogó értékelést megvitatni szíveskedjék.

HATÁROZATI JAVASLAT

Tapolca Város Önkormányzatának
Képviselő-testülete a gyermekjóléti és
gyermekvédelmi tevékenységről készült
átfogó értékelést elfogadja.

T a p o l c a , 2006. április 12.

Hondtlué Szalay Gyöngyi

Ács János
polgármester h.

TAPOLCA VÁROS GYERMEKJÓLÉTI ÉS GYERMEKVÉDELMI TEVÉKENYSÉGÉNEK ÁTFOGÓ ÉRTÉKELÉSE.

Tapolca város lakosság száma fokozatosan csökkenő tendenciát mutat. 2005. január 01-én az állandó lakosok száma 17.678 fő, míg 2006. január 01-én 17.517 fő. Ebből létszámból a 18 év alattiak száma 3540, közülük 0 – 14 éves 2612 fő. Csökkent a születések száma a 2004. évihez viszonyítva. Míg 2004. évben 178 tapolcai újszülött került anyakönyvvezésre a városban, addig 2005. évben csupán 150 tapolcai kisgyermek született.

TELEPÜLÉSI ÖNKORMÁNYZAT FELADATAI

Pénzbeli és természetbeni ellátások

A Gyvt. 19 – 20 - 20/A. és 21.§-a rendelkezett az önkormányzat által kötelezően biztosítandó pénzbeli és természetbeni ellátásokról, melynek helyi szabályait Tapolca Város Önkormányzata Képviselő-testületének a szociális és gyermekvédelmi igazgatásról és ellátásokról szóló 23/2004. (V.23.) Kt. rendelete tartalmazta.

A feladat ellátása az Általános Igazgatási Iroda feladatai közé tartozik, ahol két ügyintéző foglalkozik az alábbi feladatokkal.

Rendszeres gyermekvédelmi támogatás

Célja: A szociálisan hátrányos helyzetben lévő családok anyagi támogatása a gyermek családi környezetben történő ellátásának elősegítése, illetve a gyermek családból történő kiemelésének megelőzése érdekében. A megállapítás fontos feltétele, hogy a családban az egy főre jutó jövedelem ne haladja meg az öregségi nyugdíj legkisebb összegét, mely 2005. évben 24.700.-Ft volt. A feltételek fennállása esetén a gyermek nagykorúvá válása után is megállapítható ill. továbbfolyósítható a jogosult 23 éves koráig, ha a nappali oktatás munkarendje szerint tanulmányokat folytat, 25 éves koráig, ha felsőfokú oktatási intézmény nappali tagozatos hallgatója. A támogatásra való jogosultságot évente egy alkalommal felül kell vizsgálni. Amennyiben a támogatásra való jogosultság a felülvizsgálatot követően nem áll fenn, a további folyósítást meg kell szüntetni.

2005. január 01-én 480 család 913 gyermeke részesült ebben a támogatásban. Az év során a támogatásban részesülő családok száma folyamatosan változott. A felülvizsgálatokat követően a feltételek fennállása esetén gyakorlatilag újra megállapításra került a támogatás ill. a felülvizsgálati felhívásnak eleget nem tevő családok, jövedelmi viszonyok megváltozása esetén pedig megszüntetésre került.

Új kérelem érkezése következtében 51 család részére állapítottunk meg támogatást. Elutasításra 25 kérelem került, mert a családban az egy főre jutó jövedelem meghaladta a jogosultsági határt, a 24.700.-Ft-ot.

2005. december 31-én 470 család 889 gyermeke részesült a támogatásban. Közülük 185 szülő egyedül nevelte gyermekét. A támogatásban részesítettek közül 6 éven aluli gyermek volt 307 fő, 7-14 éves 394 fő, 15-18 éves 129 fő, és 59 nagykorú fiatal volt.

A megszüntetések oka a legnagyobb arányban az egy főre jutó jövedelemhatár túllépése volt. Indokolja ezt, hogy a városban munkahelyek létesültek, de az indokok között szerepel az is, hogy az alacsony jövedelemhatár /24.700.-Ft/ miatt a két minimálbérből és családi pótlékból élő, két gyermeket nevelő szülőpár már nem volt jogosult a támogatásra. A megszüntetési okok között felsorolhatjuk továbbá, hogy a szülők nem tettek eleget a felülvizsgálatra történő felhívásnak, vagy megszűnt a család állandó lakcíme a városban.

A Gyvt. 20/A.§-a rendelkezett az un. 13. havi rendszeres gyermekvédelmi támogatásról, melynek értelmében minden tanulói vagy hallgatói jogviszonnyal rendelkező gyermek után, akire tekintettel a tárgyév június hónapjában rendszeres gyermekvédelmi támogatás került folyósításra, egyszeri kiegészítés járt. Az egyszeri kiegészítés összege azonos a gyermek után folyósított havi támogatás összegével.

2005. évben a rendszeres gyermekvédelmi támogatás összege gyermekenként havi 5.434.-Ft volt. E címen kiutalásra került 62.789 eFt, melynek 90 %-a /56.510 eFt/ a központi költségvetéstől visszaigénylésre került. Saját költségvetésünket 6.279 eFt terhelte.

2006. január 01-ével új támogatási forma került nevesítésre a Gyvt.-ben, a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény.

Célja: annak igazolása, hogy a gyermek szociális helyzete alapján jogosult

- gyermekétkeztetés normatív kedvezményre,
- július és november hónapban külön pénzbeli támogatásra,
- külön jogszabályban meghatározott egyéb kedvezményekre.

A Gyvt. 19.§ (2) bekezdése határozza meg a kedvezményre való jogosultság feltételeit.

Az a gyermek, aki 2005. december 31. napján rendszeres gyermekvédelmi támogatásban részesült, 2006. június 30-ig, a törvényből eredően jogosult a kedvezményre.

2005. december 31. napjával - a nagykorúak részére folyósított rendszeres gyermekvédelmi támogatás kivételével - megszüntetésre került ezen támogatási forma. A nagykorúak (59 fő) 2006. augusztus 31-ig kaphatják ezt a támogatást. 2006. március 31-ig 13 kiskorú részére a régi összegű családi pótlék folyósítása mellett – a szülő ill. a törvényes képviselő kérésére - még folyósítottuk a rendszeres gyermekvédelmi támogatást, de 2006. április 01-től már csak a nagykorúak részesülnek ebben a támogatásban.

Rendkívüli gyermekvédelmi támogatás

Az időszakosan létfenntartási gondokkal küzdő, létfenntartást veszélyeztető helyzetbe került, gyermeket gondozó családok, ill. az átmeneti és a tartós nevelésbe vett gyermek családjával való kapcsolattartás elősegítése érdekében nyújtott támogatás, melynek részletes feltételeit a fentiekben már említett 23/2004. (V.25.) Kt. rendelet szabályozta.

A kérelem benyújtásának leggyakoribb indoka, hogy a szülő nem tudta a gyermek számára az iskolába járáshoz szükséges eszközöket biztosítani, évszakváltáskor a ruházatot kiegészíteni. Megkeresett már bennünket óvoda, iskola, hogy segítsük a nehéz szociális körülmények között élő gyermekek egy-egy rendezvényen /színház, kirándulás, tábor/ való részvételét. Egy szülőnek pedig negyedévente biztosítunk támogatást ahhoz, hogy nevelő szülőnél levő gyermekét látogatni tudja.

2005. évben 316 család részére 500 esetben pénzbeli támogatást és 15 család részére természetbeni támogatást biztosítottunk. Ezen a címen 3.386 eFt-ot használtunk fel. Az egy családra jutó támogatás összege 10.230.-Ft, az egy esetre jutó támogatás 6.575.-Ft volt.

Rendkívüli gyermekvédelmi támogatás iránti kérelem 21 esetben került elutasításra, mert a szülő által leírt indokok megalapozatlanok voltak. Jogos kérelem nem volt az elutasítottak között.

A rendkívüli gyermekvédelmi támogatás kiutalásakor gyakran kérjük és kapjuk is a családsegítő és gyermekjóléti szolgálat családgondozóinak segítségét.

Az elmúlt évben – a korábbi évekhez hasonlóan – a jogos igények kielégítésre kerültek. Az elutasítások száma nem jelentős, az elvégzett környezettanulmányok megalapozták a döntések jogosságát. Bizonyítja ezt az is, hogy fellebbezésre nem került sor.

A rendkívüli gyermekvédelmi támogatás iránti kérelmek száma az elmúlt évben csökkent. Szerepe volt ebben annak a ténynek, hogy a rendszeres gyermekvédelmi támogatás valamint a 13. havi támogatás segítséget jelent a szülőknek a gyermekekkel járó költségekhez.

Gyermekétkeztetés

A városban működő bölcsőde, óvodák ill. iskolák keretében megoldott a gyermekétkeztetés. Valamennyi intézmény részére a Viszlóparti Diák és Közétkeztető Kft. szállítja a gyermekek életkorának megfelelően előállított ételt és a gyermekek az intézményekben kialakított ebédlőkben fogyasztják el.

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló többször módosított 1997. évi XXXI. tv. 148.§-a értelmében a rendszeres gyermekvédelmi támogatásban részesülő bölcsődés és óvodás korú gyermekek valamint az általános iskola 1-4. osztályába járó, rendszeres gyermekvédelmi támogatásban részesülő gyermekek után a szülőknek nem kellett térítési díjat fizetni. Ebből azonban nem következett az étkezési térítési díj kedvezményt kérő családok számának csökkenése. Az előzőekben

2005. évtől a családgondozók részére az intézmény nem téríti meg a helyijárat bérlet költségét, annak ellenére, hogy a 15/1998. (IV.30.) NM rendelet 29.§ (1)bekezdés d pontja kimondja, hogy a családgondozók számára a munkavégzéshez biztosítani kell a szükséges közlekedési eszköz használatát. A családgondozók az ellátandó területen (Tapolca város közigazgatási területe) gyalog közlekednek, ami nehézkes és időigényes.

2005. év folyamán a gyermekjóléti szolgáltatást összesen 219 fő vette igénybe az alábbi okok miatt:

- anyagi gondok 29 fő,
- gyermeknevelési problémák 25 fő
- iskolai beilleszkedési problémák 41 fő
- magatartás- és teljesítményzavar 28 fő
- családi konfliktus 19 fő
- életvitel 35 fő
- családon belüli bántalmazás 5 fő
- fogyatékoság 5 fő
- szenvedélybetegség 8 fő
- fizikális elhanyagoltság 24 fő

Alapellátás keretében 160 gyermeket gondoztak, 32 esetben védelembe vétel miatt, 23 fő nevelkedik a szakellátásban, 4 gyermeket pedig átmeneti nevelésének megszüntetését követően utógondozott a szolgálat.

A forgalmi napló adatai szerint az elmúlt évben 527 esetben keresték fel a szolgálatot. A legjellemzőbb indokok az alábbiak voltak:

- anyagi gondok 122 fő
- gyermeknevelési problémák 66 fő
- magatartászavar 8 fő
- családi konfliktus 38 fő
- életviteli problémák 63 fő
- családon belüli bántalmazás 10 fő
- szenvedélybetegség 7 fő
- ügyintézés segítése 177 fő
- információnyújtás 287 fő

Az esetek egy részében felvilágosítást nyújtottak, megfelelő szakemberhez irányították a hozzájuk fordulókat, segítséget nyújtottak számukra anyagi és egyéb ellátások és szolgáltatások igénybevételehez, szükség esetén megkezdték a családgondozást. Számtalan új esetet jeleztek az észlelő jelző rendszer tagjai, illetve a Gyámhivatal és a Gyámhatóság.

Az esetek zömében a családok nem megfelelő életvitele, anyagi és lakhatási problémái jelentik az alapvető gondot. Az óvodás és iskoláskorú gyermekek részére nehézséget jelent a közösségbe történő beilleszkedés, tanulási- és magatartás zavarral küzdenek. Egyre több olyan tanköteles gyermek volt, aki a családgondozó erőfeszítése ellenére sem járt iskolába. Mindezek megoldására komplex családgondozásra törekedtek különböző szakemberek bevonásával.

Feladataik közé tartozik az átmeneti nevelésben nevelkedő gyermekek családjainak gondozása. Ezeket a családokat megpróbálják alkalmassá tenni gyermekeik visszafogadására. Ennek érdekében aktív részt vállalnak láthatások lebonyolításában, szülő-gyermek kapcsolat erősítésében.

Az elmúlt év során három szociális válsághelyzetben lévő várandós anyát gondoztak és segítettek sorsuk további megoldásában. Mindegyik esetben felkutatták a természetes támaszokat, megfelelő szakemberek segítségét kérték, az Általános Igazgatási Irodánál segélyt igényeltek számukra, albérletet, munkahelyet kerestek, illetve anyaothoni elhelyezést kértek.

2005. évben két általuk gondozott családnál történt gyermekbántalmazás, ami hét gyermeket érintett. Mindkét esetben megtörtént a feljelentés a szülők ellen és a gyermekek átmeneti nevelésbe kerültek. Az egyik ügy ügyészségi szakaszban van, a másokban már ítélet is született.

Feladatuknak megfelelően szervezik és működtetik az észlelő- és jelzőrendszert. A jogszabályi előírásoknak megfelelően rendszeresen megtartották az esetmegbeszéléseket. A törvény értelmében évente hat alkalommal kötelező a jelzőrendszer tagjait összehívni. 2005. év során 26 esetmegbeszélés tartott a szolgálat.

A legszorosabb kapcsolat a Védőnői Szolgálat munkatársaival alakult ki, ami problémásabb családok esetében szinte mindennapos megbeszélést jelentett. Több eset megoldásában aktív részt vállaltak a körzeti gyermekorvosok is.

Az óvodáktól az utóbbi évben kevesebb jelzés érkezett, igaz az óvodás korú gondozottak száma is alacsony.

Az általános iskolákkal szoros kapcsolatban állt a szolgálat az igazolatlan hiányzások, magatartási, tanulási, tisztasági és egyéb problémák miatt. Az ifjúságvédelmi felelősök mellett az iskolavédőnők is komoly szerepet vállaltak ezek megoldásában. Kedvező tendencia, hogy egyre kevesebb esetben kérték a szülők a magántanulói jogviszony engedélyezését.

A középiskolák ifjúságvédelmi felelősei nagyon aktívan vettek részt az esetmegbeszéléseken. A gyermekjóléti szolgálat munkáját megkönnyítették azzal, hogy az esetek többségét igyekeztek iskolán belül megoldani, segítséget csak problémásabb ügyekben kértek. A Széchenyi István Szakképző Iskola ifjúságvédelmi felelőse aktív részt vállalt Tapolcán a Kábítószerügyi Egyeztető Fórum megalakításában

A Nevelési Tanácsadót leginkább pszichológiai segítségnyújtás miatt keresték fel, mivel a szolgálatnak önálló pszichológusa nincs. Tanulási nehézségekkel küzdő gondozottjaik részére több esetben kérték a Tanulási Képességeket Vizsgáló Bizottság szakvizsgálatát. A Bizottság leterheltsége miatt nagyon sokat kellett várni egy-egy időpontra.

A Tapolcai Rendőrkapitányság ifjúságvédelemmel foglalkozó munkatársa aktív munkát végzett, szívügyének tekintette a prevenciót. Jelenleg is mindent megtesz a Kábítószerügyi Egyeztető Fórum Tapolcán történő megalakításáért. A

Rendőrkapitányság és a Szociális és Egészségügyi Alapellátási Intézet között 2003. évben létrejött együttműködési megállapodás keretében évente egy alkalommal megbeszélésre kerülnek a közös gondok, problémák.

A Rendezvénycsarnok programszervezőjével nagyon jó kapcsolatot sikerült kialakítani. Megszervezte a gyermeknap és karácsonyi játékgyűjtést, amelynek lebonyolításában a Magyar Vöröskereszt Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálatával közösen vettek részt a szolgálat munkatársai.

A Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat, lakásotthonok, csecsemőotthon munkatársaival együtt dolgoznak a szakellátásban nevelkedő gyermekek családjukba történő visszahelyezésük érdekében. Minden esetben részt vettek az elhelyezési és tervezési értekezleteken, mert fontosnak tartják, hogy részt vegyenek a gyermekek további sorsának alakításában. A szakszolgálat kötelékébe újonnan bekerülő gyermekeket két hónapon belül elhelyezési helyükön meglátogatták.

Az átmeneti nevelt gyermekek és családjuk kapcsolattartásának lebonyolításához segítséget nyújt a szolgálat azzal, hogy helyet biztosítanak a Gyermekjóléti szolgálat épületében.

Változatlanul nagy problémát jelent a hajléktalan gyermekes anyák, illetve családok elhelyezése, ami csak családok átmeneti otthonával lenne megoldható.

A gyermekjóléti szolgálat tevékenysége egyre ismertebb a városban, sokan keresték fel őket az elmúlt évben is ruha, játék és bútor adományokkal. Ezeket a rászorulóknak között kiosztják, illetve kiközvetítik.

A Gyermekjóléti Szolgálatnál tavalyi évben hét főiskolai hallgató töltötte szakmai gyakorlatát. Egyre több főiskola fordul hozzájuk ilyen irányú kéréssel, ami elismerést jelent számukra.

Rendezvények, programok:

A Gyermekjóléti Szolgálat a hátrányos helyzetű gyermekek részére rendszeresen szervezett játszóházas, illetve szünidős programokat. Az ilyen rendezvények elsősorban a szabadidő hasznos eltöltését szolgálták.

- 2005. márciusában Húsvét Váró Játszóházat szerveztünk, amely keretében ajándék és dísz tárgyak közös készítésével készültek az ünnepre.
- Májusban részt vettek a Rendezvénycsarnok által szervezett Városi Gyermeknapon, ahol adomány játékokat gyűjtöttek a rászorulóknak.
- Júliusban egy hetes szünidei tábort szerveztek, melynek során ellátogattak a balatonedericsi Afrika Múzeumba, két napot töltöttek a tapolcai városi strandon, valamint sportolással és kézműves foglalkozással tették emlékezetessé a nyaralást. A programot több tapolcai vállalkozó is támogatta.
- Októberi játszóházas foglalkozáson a decoupage technikával ismerkedtek a gyerekek.
- Decemberben mikulás ünnepséget szervezett a szolgálat.
- December 22-én tartották a már hagyományosnak tekinthető Karácsonyt Váró Játszóházat. Ajándékokat, díszeket készítettek, amelyeket a gyermekek

hazavihettek. A részt vevő gyermekek ajándéksomagot kaptak, valamint kedvükre válogathattak a Rendezvénycsarnokban gyűjtött adományokból.

A karácsonyi ünnepkörhöz tartozó két rendezvény lebonyolításához pályázat útján nyert a szolgálat 81000 Ft-ot, valamint az intézet 9000 Ft-tal járult a költségekhez. A Gyermekjóléti Szolgálat még két internetes pályázatot nyújtott be, sajnos eredménytelenül.

2005. évben pontszerző továbbképzésen nem, de a megyei, illetve a módszertani intézmény által szervezett továbbképzéseken minden esetben részt vettek.

Kábítószerügyi Egyeztető Fórum megalakulásához, illetve működtetéséhez több szakember vállalta az együttműködést. A jövőt illetően szeretnénk Tapolcán egyesület formájában megalakítani a Kábítószerügyi Egyeztető Fórumot.

Gyermekek napközbeni ellátása

Bölcsőde

A bölcsőde, mint a gyermekjóléti alapellátás része, a családban nevelkedő gyermekek napközbeni ellátását, szakszerű gondozását és nevelését végző intézmény. Ha a gyermek a 3. életévét betöltötte, de testi vagy szellemi fejlettségi szintje alapján még nem érett az óvodai nevelésre, a 4. életévének betöltését követő augusztus 31-ig tovább gondozható a bölcsődében.

Városunkban a bölcsőde 3 csoporttal, 30 engedélyezett férőhellyel működik az Alapellátási intézet önálló szakmai egységként. A bölcsődei ellátásban 7 fő szakképzett gondozónő dolgozik, ők látják el a 0 – 3 éves korú gyermekeket, akiknek bölcsődei felvételéről Tapolca Város Önkormányzat Képviselő-testület Egészségügyi és Szociális Bizottsága dönt Tapolca Város Önkormányzat Képviselő-testületének a szociális és gyámügyi igazgatásról és ellátásokról szóló 23/2004. (V.25.) Kt. rendeletében foglaltak alapján. Munkájukat 1 fő adminisztrátor, 2 fő takarítónő, 1 fő mosó-varrónő, illetve egy félállású karbantartó segíti. A Bölcsőde orvosa heti 4 órában végzi a Bölcsőde orvosi teendőit.

Bölcsődébe felvehető minden olyan kisgyermek, akinek szülei valamilyen ok miatt nem tudják biztosítani a napközbeni ellátását. A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény kiemeli az olyan kisgyermek felvételi lehetőségét, akinek szociális- vagy egyéb ok miatt egészséges fejlődése érdekében szükséges a bölcsődei gondozás, nevelés.

Városunkban a helyi szociális rendelet értelmében tapolcai állandó lakhellyel, vagy tapolcai munkahellyel rendelkező szülők gyermekei vehetők fel.

A gyermek bölcsődébe történő felvételét a szülőn, nevelőn, gondozón kívül kezdeményezheti

- gyermekjóléti szolgálat,
- gyermekorvos
- nevelési tanácsadó,
- gyámhatóság.

A bölcsődei gondozás-nevelés a családi neveléssel együtt, azt kiegészítve szolgálja a gyermek fejlődését. A családlátogatás, a szülővel történő fokozatos beszoktatás és a napi találkozások során a szülők megismerhetik a bölcsődei nevelést, a gondozónő pedig a szülő révén megismerheti a gyermek egyéni szokásait. Ezek a tapasztalatok segítik az együttnevelés megvalósulását.

Különös gondot fordítanak azon gyermekek ellátására, ahol a családok nehéz körülmények között élnek. Ezeknek a gyermekeknek a gondozása, ellátása fokozott figyelmet, energiát követel.

A Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat által a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működési feltételeiről szóló 15/1998. (IV.30.) NM rendelet 15. §. /7/ bekezdésében foglaltaknak megfelelően szervezett esetmegbeszélésre, a jelzőrendszer tagjaként rendszeresen meghívót kap a Bölcsőde vezetője.

Amennyiben a Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat gondozása alatt álló bölcsődés gyermekkel kapcsolatosan felmerülő probléma személyes megbeszélést igényel, ezen az esetmegbeszélésen részt vesznek, de telefonon folyamatosan kapcsolatban állnak egymással.

Legtöbbször a rendezetlen családi körülmények, egyedülálló szülők, lumpen, italozó életmódot folytató, durva, agresszív szülők, nehéz szociális körülmények között élő, egyedülálló szülő gyermekének felvételét javasolja a Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat. Jelenleg 1 gondozás alatt álló gyermek van. 7 gyermek családi körülményei miatt veszélyeztetett, de egyenlőre csak fokozott figyelmet igényelnek.

A Bölcsőde kihasználtsága 2005. év folyamán a ténylegesen jelenlévő gyermekek számához viszonyítva 95,01 %, a beíratott gyermek számához viszonyított kihasználtság 119,61 %. Jelenleg a felvett gyermekek száma 39 fő, felvételre 5 gyermek vár.

Az elmúlt év folyamán a tárgyi feltételeket is sikerült javítani, két csoportszobára való gyermekbútor vásárlására került sor, a játék ellátottság is megfelelőnek mondható. 2005. évben minden nyílászáró mázolása és a csoportszobákban és a hozzájuk tartozó kiszolgáló helyiségekben a fertőtlenítő meszelés megtörtént.

Gyermekek átmeneti gondozása

A Gyermekjóléti Szolgálat feladatai közé tartozik a helyettes szülői hálózat megszervezése és működtetése. Sajnos a hálózat létrehozása eddig nem történt meg, a feladatot vállaló és a feladat ellátására alkalmas személy hiányában. Több esetben hirdetés útján is próbálkoztak, valamint kérték a velük kapcsolatban álló szakemberek segítségét, de a próbálkozások nem hoztak eredményt.

JEGYZŐI HATÁSKÖRBEN TETT INTÉZKEDÉSEK

A települési önkormányzat jegyzőjéhez telepített gyermekvédelmi és gyámügyi feladatok közül a Polgármesteri Hivatal Általános Igazgatási Iroda Hatósági Csoportja látja el az alábbi feladatokat:

- a teljes hatályú apai elismerő nyilatkozat felvétele,
- ügygondnok, eseti gondnok kirendelése,
- közreműködés gyámhivatali határozat végrehajtásában,
- szülői nyilatkozat felvétele, melyben hozzájárul gyermeke ismeretlen személy általi örökbefogadásához,
- gyermekek védelembe vételének elrendelése,
- gyermeket azonnali intézkedést igénylő esetben különélő másik szülőnél, más hozzátartozónál, vagy más alkalmas személynél, illetve nevelőszülőnél, vagy gyermekotthonban, vagy fogyatékosok és pszichiátriai betegek otthonában helyezi el.

A Hatósági Csoport Vezető a családgondozók, védőnői szolgálat, házi orvos, közoktatási intézmények, nevelési tanácsadó, óvoda, rendőrség, ügyészség, bíróság stb. jelzésére, és javaslata alapján köteles védelembe vételi eljárást hivatalból lefolytatni. Minden esetben kötelezően tárgyalást kell tartani. A védelembe vétel célja a gyermek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődéséhez szükséges ellátás biztosítása. Ha a szülő a gyermek veszélyeztetettségét az alapellátások önkéntes igénybevételével megszüntetni nem tudja, vagy nem akarja, de alaposan feltételezhető, hogy segítséggel a gyermek fejlődése a családban biztosítható, a települési önkormányzat jegyzője a gyermeket védelembe veszi. A védelembe vétel nem érinti a szülő felügyeleti jogát. A védelembe vétellel egyidejűleg a gyermek gondozásának folyamatos segítése, ellátása céljára, továbbá a szülői nevelés támogatása érdekében a gyermekjóléti szolgálat családgondozóját kell a gyámhatóságnak kirendelni, aki egyéni gondozási-nevelési tervet készít. A gyámhatóság a védelembe vétel elrendelésével egyidejűleg szükség szerint különböző intézkedéseket rendelhet el, pl. gyermek számára magatartási szabályokat határoz meg, szülőt kötelezheti, hogy házi orvosát keresse fel, ha betegsége, vagy szenvedélybetegsége következtében állandóan vagy időszakosan bódult elmeállapotú, vagy pl. kötelezheti a szülőt, hogy gyermekét napközibe írassa be, vagy pszichológusi foglalkozásokon vegyen részt a család. Ha az eljárás során a gyermek védelembe vételére kerül sor, de a védelembe vétel során elrendelt hatósági intézkedések, illetve a családgondozás a gyermek veszélyeztetettségét nem szünteti meg, a gyermekvédelmi gondoskodás más módját kell választani (családba fogadás, ideiglenes hatályú elhelyezés, átmeneti-, vagy tartós nevelésbe vétel.

2005. évben a Hatósági Csoport Vezetője, mint a jegyzői hatáskörű gyámhatóság 10 gyermek védelembe vételét rendelte el, és 17 gyermek védelembe vételét szüntette meg, így 2005. december 31-én nyilvántartott, védelembe vett kiskorúak száma: 31 volt. Tehát korábbi évhez viszonyítva csökkent a súlyosan veszélyeztetett gyermekek száma, azonban ez a csökkenés nem a problémák megszűnése miatt, hanem egy öt gyermekes család elköltözése, illetve nagykorúvá válás, vagy pártfogó felügyelet elrendelése, illetve átmeneti nevelésbe vétel miatt következett be. A családok száma, amelyekben a védelembe vett kiskorúak élnek: 16.

2005. évben számtalan gyámügyi eljárás lett lefolytatva, összesen 140 határozat született.

A védelembé vétel fenntartásának szükségességét minden évben legalább egyszer a gyámhatóság kötelezően felülvizsgálja. Ez természetesen megtörténik akkor is, ha a szülő, vagy a korlátozottan cselekvőképes gyermek kéri, illetve valamely oknál fogva a rendkívüli intézkedés indokolt.

Az elmúlt évben 10 gyermek eseténél a védelembé vétel elrendelésének különböző okai voltak. A veszélyeztetettség adódott abból, hogy pl. az alkoholista anya gyermekével járta a kocsákat ahelyett, hogy a gyermek iskolában lett volna, vagy három testvér szülői szigor hiánya miatt egyszerűen nem vett tudomást arról, hogy tankötelesek, vagy a kiskorú gyermek bűncselekményt követett el, vagy a pszichiátriai beteg anya betegségénél fogva képtelen volt gyermekei felügyeletére, hiszen ő is segítségre szorult. Ezek a problémák sok esetben párosultak azzal, hogy a gyermekek nem jártak rendszeresen iskolába, igazolatlan hiányzások voltak, viselkedési és magatartási zavarok alakultak ki.

A felülvizsgálatok során tapasztalható volt javulás, pozitív irányban történő változás, melynek eredményeképpen a védelembé vétel megszüntethető volt, és elegendő volt az alapellátás keretén belül történő családgondozás. Azonban nagyobb részt nem a probléma megszűnése miatt került sor a védelembé vételi nyilvántartásból való törlésre, hanem azért, mert a fiatalok büntető pártfogó felügyelet alá helyezték, vagy a család elköltözött a városból, és az illetékesség változott, vagy a gyermek nagykorú lett.

2005. év elején két gyermek esetében került sor családból történő kiemelésre, azaz ideiglenes hatályú elhelyezésre a Polgármesteri Hivatal Hatósági Csoportja által. A gyermekek családgondozás alatt álltak, azonban a családgondozás alatt nem kerültek teljes mértékben felszínre a családon belüli problémák.

Ideiglenes hatályú elhelyezésre akkor kerülhet sor, ha a gyermek felügyelet nélkül marad, vagy testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődését családi környezete vagy önmaga súlyosan veszélyezteti és emiatt azonnali elhelyezése szükséges. Ilyenkor a gyámhatóság nevelésre alkalmas, azt vállaló különélő szülőnél, más hozzátartozónál, vagy ha erre nincs lehetőség, nevelőszülőnél, lakásotthonban helyezi el a gyermeket.

A testvérpár esetében ideiglenes hatályú elhelyezést megalapozó súlyos veszélyeztetettségnek minősült a két gyermek bántalmazása, ami testi, értelmi, érzelmi, erkölcsi fejlődésükben jelentős károsodást okozott. A testvérpár az agresszív apjuk elől menekült el otthonról. A két gyermeket az apa különböző módon, és módszerekkel bántalmazta, mind fizikailag, mind lelkileg. A gyermekeket félelemben tartotta, nem beszéltek sokáig megrázkódtatásaikról. Majd a gyermekek nem akartak már édesapjukkal maradni, nem mentek haza, menedékre a szomszédban találtak. A Hatósági Csoport a gyermekeket nevelőszülőnél helyezte el, mivel nem volt hozzátartozó, aki vállalta volna őket, illetve édesanyjuk már hosszú ideje elhagyta a családot. Ezt követően a gyermekeket a gyámhivatal átmeneti nevelésbe vette. A Hatósági Csoport, mint gyámhatóság feljelentette a szülőt gyermekbántalmazás miatt, az apát a bíróság el is ítélte.

2005. őszén az egyik gyermek védelembe vételének felülvizsgálata során arra a döntésre jutott a Hatósági Csoport, hogy bár a gyermeket ideiglenes hatállyal nem helyezi el, de más gyermekvédelmi intézkedés megtétele érdekében megkeresi Tapolca Városi Gyámhivatalt, javasolva a gyermek átmeneti nevelésbe vételét. A gyermek ideiglenes hatályú elhelyezésére a gyermek erőszakossága, akarata ellenére nem kerülhetett sor.

Ebben az esetben a gyermek édesanyja alkoholista, a gyermek magatartása, viselkedése nem egészséges személyiségű gyermeket mutatott. A gyermek önmaga és édesanyja ellen is fordult (autók előtt ugrált, illetve részeg édesanyját gúnyolta, pofozta, megverte stb.), a gyermek öntörvényű, a dühkitörései, megnyilvánulásai alapján személyiségfejlődésében súlyos problémák vannak. A gyermeket átmeneti nevelésbe került, jelenleg lakásotthonban él.

Tapolca Városban 2005. évben 13 gyermekkorú személy követett el bűncselekményt. A bűncselekmények zöme – 10 eset – lopás, 2 eset betörés, 1 eset szerzői és szomszédos jogok megsértése bűncselekmény volt. A gyermekkorú bűnelkövetők közül 7 esetben gyermeki csínytevésként, kíváncsiságból követték el a bűncselekményt, 6 esetben viszont előre kitervelten, megfontoltan, tudva a bűncselekmény tényéről, követték el a cselekményt. Ezek a gyerekek mind olyan családi környezetben élnek, ahol ráhagyó, engedékeny szülői nevelési magatartás a jellemző.

A fiatalkorú bűnelkövetőkről csak rész információi vannak a gyámhatóságnak, ugyanis ezek az esetek nem kerülnek mind a gyámhatósághoz. A fiatalkorú bűnelkövetők ellen a rendőrség folytat nyomozást, majd emel vádat az ügyészség. A gyámhatóság ezen túlmenően 8 fiatalkorú bűnelkövetőt regisztrált, az elkövetett bűncselekmény 6 esetben lopás, 1 esetben rongálás, 1 esetben csendháborítás volt. Mindegyik esetben előre megfontolt szándék, családon belüli rossz példamutatás volt a kiváltó ok.

Gyermekjóléti szolgáltató tevékenység működési engedélyezése

Tapolca város és 34 település vonatkozásában a gyermekjóléti szolgálat ill. a bölcsőde működési engedélyének kiadása és a működési engedélyben foglaltak ellenőrzése a jegyző hatáskörébe tartozik. Tapolca Város Jegyzője nevében az Általános Igazgatási Iroda vezetője végzi a működési engedélyek kiadásával és ellenőrzésével kapcsolatos feladatokat.

2005. évben új működési engedély kiadására nem került sor, csupán a Magyar Vöröskereszt Veszprém Megyei Szervezete által működtetett gyermekjóléti szolgálat működési engedélyének módosítása iránt érkezett kérelem. A működési engedély módosítására (ellátási terület változása miatt) a jogszabály lehetőséget adott, így az kiadásra került.

Nem került sor a működési engedélyek ellenőrzésére.

GYÁMHIVATAL GYERMEKVÉDELMI FELADATAI

A gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedéseket Tapolca Város székhellyel a gyámhivatal 34 településre kiterjedően látta el 2005-ben.

Pénzbeli ellátásokkal kapcsolatos feladata:

- a gyermektartásdíj megelőlegezése és a
- az otthonteremtési támogatás.

Gyermektartásdíj megelőlegezése

2005. évben gyermektartásdíj megelőlegezése iránt 24 kérelem érkezett 34 gyermekre vonatkozóan.

16 esetben, mely 21 gyermeket érintett, a gyámhivatal a gyermektartásdíjat megelőlegezte. Elutasított 4 kérelmet 7 gyermekre vonatkozóan, 2 kérelmet időközben visszavontak és 2 kérelem 2 gyermeket illetően december 31-ig nem került elbírálásra. A döntések közül 1 kérelem 1 gyermeket érintően állapította meg az ismételt megelőlegezést. Az elmúlt év végén 37 gyermek részesült gyermektartásdíj megelőlegezésben, az év folyamán kifizetett összeg 3.293.000,- Ft volt.

A gyermektartásdíj megelőlegezését a gyámhivatal határozata alapján a székhely település jegyzője – Tapolca Város Jegyzője – a központi költségvetés terhére biztosítja.

Az előző évekhez viszonyítva jelentős emelkedés tapasztalható mind a kérelmek számában, mind a kifizetett összeg vonatkozásában. (2003-ban 14 kérelem 18 gyermeket érintett, 2005-ben 12 kérelem 20 gyermeket érintett).

Otthonteremtési támogatás

Az otthonteremtési támogatás célja, hogy az átmeneti vagy tartós nevelésből kikerült fiatal felnőtt lakáshoz jutását, tartós lakhatása megoldását elősegítse.

Az elmúlt évben három fiatal felnőtt nyújtott be kérelmet otthonteremtési támogatás iránt. Mindhárom esetben a támogatás megállapításra került. 2 fiatal teljes összegű 1.482.000,-Ft-os támogatásban, 1 pedig részösszegű - mert volt készpénzvagyona – támogatásban részesült 1.174.538,-Ft összegben.

Az egyik kérelmező pénzügyi kölcsönt vett fel és a kapott támogatásból lakást tudott vásárolni. A másik két kérelmező a támogatást lakástakarékba fektette, illetve albérleti díj kifizetésére használta fel.

A gyermekvédelmi szakellátásból kikerülő fiatalok e támogatási lehetőségről nagykorúságuk előtt fél évvel a gyámhivataltól a hivatalos tájékoztatást megkapják. Ennek ismeretében mintegy 6 év áll rendelkezésükre, hogy ezt igénybe is vegyék.

A gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedések:

- a családbafogadás,
- ideiglenes hatályú elhelyezés,
- átmeneti nevelésbe vétel

- tartós nevelésbe vétel,
- nevelési felügyelet elrendelése (Beiktatta a 2002. évi XL. törvény 57.§-a. szabályait csak 2005. július 1.-től kellett alkalmazni)
- az utógondozás elrendelése,
- az utógondozói ellátás elrendelése.

Családbafogadás

A szülői felügyeletet gyakorló mindkét szülő vagy szülői felügyeletet egyedül gyakorló szülő kérelmére – a másik szülő meghallgatásával – a gyámhivatal hozzájárulhat ahhoz, hogy a szülő egészségi állapota, indokolt távolléte vagy más családi ok miatt a gyermeket szükséges ideig más, általa megnevezett család átmenetileg befogadja, gondozza és nevelje, feltéve hogy a befogadás a gyermek érdekében áll.

2005. évben 8 gyermek családbafogadásához járult hozzá a gyámhivatal. Összesen az előző évekkkel együtt családbafogadó szülőnél 37 gyermek nevelkedik. A családbafogadó személyére a gyámság szabályai vonatkoznak. Az esetek mintegy 80 %-ánál a családbafogadó személy a nagyszülő vagy a testvér.

A gyermekvédelmi törvényben visszaállított jogintézmény maradéktalanul betölti azt a célt, hogy a gyermek érdekében álló, gyors intézkedést hozzon a gyámhivatal úgy, hogy az elhelyezésnél a szülői akarat érvényesüljön.

Ideiglenes hatályú elhelyezés

Ha a gyermek felügyelet nélkül marad vagy testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődését családi környezete vagy önmaga súlyosan veszélyezteti, és emiatt azonnali elhelyezése szükséges a települési önkormányzat jegyzője, a gyámhivatal, valamint a határőrség, a rendőrség, az ügyészség, a bíróság, a büntetés végrehajtási intézet parancsnoksága a gyermeket ideiglenesen a nevelésre alkalmas azt vállaló különélő szülőnél, más hozzátartozónál, illetve személynél vagy ha erre nincs lehetőség a legközelebbi ideiglenes hatállyal elhelyezett gyermekek ellátását is biztosító nevelőszülőnél vagy ha erre nincs lehetőség – az ideiglenes hatályú elhelyezés biztosítására kijelölt gyermekotthonban helyezi el. Amennyiben nem a gyámhivatal rendeli el az ideiglenes hatályú elhelyezést, ezen intézkedésről értesíteni kell az illetékes gyámhivatalt. A gyámhivatal haladéktalanul megvizsgálja az ideiglenes hatályú elhelyezés megszüntetését, illetve fenntartását vagy megváltoztatását és az indokolt perindítások lehetőségét.

Az ideiglenes hatályú elhelyezést megalapozza a gyermek súlyos veszélyeztetettsége, a gyermek által tanúsított olyan magatartás, amely életét közvetlen veszélynek teszi ki vagy testi, szellemi, érzelmi, értelmi fejlődésében jelentős és helyrehozhatatlan károsodást okozhat. Az ideiglenes hatályú elhelyezést megalapozó súlyos veszélyeztetettségnek minősül a gyermek olyan bántalmazása, elhanyagolása, amely életét közvetlen veszélynek teszi ki.

Általános tapasztalat, hogy ideiglenes hatályú elhelyezésről a gyámhivatal és a jegyző dönt. Az elmúlt évben a települési jegyzők által 11 ügyben folyt ideiglenes hatályú elhelyezése, mely 15 gyermeket érintett. A Városi Gyámhivatal 5 kiskorú gyermek ideiglenes elhelyezéséről döntött. Ezen túlmenően 1 esetben a rendőrség helyezte el

16 éves fiú gyermeket a Fővárosi Gyermekotthonba. Az ideiglenes elhelyezések közül 1 gyermek különélő másik szülőnél, 4 gyermek harmadik személynél, 15 gyermek gyermekotthonba nyert elhelyezést. A gyámhivatal 1 esetben indított pert gyermek elhelyezés iránt, mely jogerősen be is fejeződött és a gyermek a nagyszülőnél nyert elhelyezést.

Az elmúlt évhez viszonyítva az ideiglenes hatályú elhelyezések száma, beleértve az érintett gyermekek számát is a duplájára emelkedett. (2004-ben 10 gyermek ideiglenes hatályú elhelyezése, ezzel szemben 2005-ben 21 gyermek ideiglenes hatályú elhelyezése történt meg.)

Átmeneti nevelésbe vétel

A gyámhivatal a gyermeket átmeneti nevelésbe veszi, ha a gyermek fejlődését a családi környezete veszélyezteti és veszélyeztetettségét az alapellátás keretében biztosított szolgáltatásokkal valamint védelembe vétellel nem lehet megszüntetni, illetve attól eredmény nem várható, továbbá ha a gyermek megfelelő gondozása a családján belül nem biztosítható.

A nevelésbe vétel – mint a családból való kiemelés elrendelő közigazgatási döntés – egyidejűleg jelent gyermek elhelyezést és gyámrendelést. A gyermek elhelyezése történhet nevelőszülőhöz, valamint gyermekotthoni feladatot is ellátó lakásotthonba, továbbá fogyatékosok vagy pszichiátriai betegek otthonában helyezi el, ha a gyermek állapota ezt szükségessé teszi.

Az átmeneti nevelésbe vétel előtt meg kell kísérelni a gyermek családból való kiemelésének megelőzését, egyrészt az alapellátási szolgáltatásokkal, másrészt ennek eredménytelensége esetén a védelembe vétellel. Az átmeneti nevelésbe vétel addig biztosítja a gyermek otthont nyújtó teljes körű ellátását, amíg a család képessé nem válik a visszafogadásra. Ennek érdekében a gyámhivatal három éven aluli gyermek esetében félévente, egyébként évente vizsgálja a feltételek fennállását. Az átmeneti nevelésbe vétel célja – a kiemelés mellett – a család felkészítése a minél hamarabb történő visszafogadásra. Ennek érdekében a szülő köteles a gyermekkel rendszeres kapcsolatot tartani, együttműködni és életvitelén pozitív irányba változtatni. Ha a szülő e kötelezettségét nem teljesíti, akkor a gyám kezdeményezheti a gyámhivatalnál a kapcsolattartási joga korlátozását, szüneteltetését vagy megvonását. Ha a szülő neki felróhatóan nem tart kapcsolatot a gyermekével, nem működik együtt, nem változtat korábbi életvitelén, akkor a gyámhivatal pert indít a szülői felügyelet megszüntetése iránt, vagy örökbefogadhatónak nyilvánítja a gyermeket.

December 31-én nyilvántartott átmeneti neveltek száma: 51 kiskorú

2005. évben 21 gyermek átmeneti nevelésbe vételére került sor. 11 gyermek átmeneti nevelése szűnt meg. Ebből 5 gyermek nagykorú lett. 2 gyermeket örökbe fogadtak. A szülők kérésére visszakerült a családjába 4 gyermek.

Átmeneti nevelt vagyonos kiskorúak száma 23, gyámhatósági betétben lévő készpénzvagyonuk 6.758.989,-Ft

2004 évhez viszonyítva, amikor is 41 gyermek volt átmeneti nevelésben illetékességi területünkön, ez a szám sajnálatos módon tízzel emelkedett.

Tartós nevelésbe vétel

Tartós nevelésbe vételt rendel el a gyámhivatal, ha a gyermeknek - bármilyen ok miatt – nincs szülői felügyelet gyakorló szülője és neveléséről gyám útján nem lehet gondoskodni; a szülő hozzájárult a gyermeke örökbefogadásához és az örökbefogadó személyének és adatainak ismerete nélkül, feltéve, hogy nem lehet a gyermeket ideiglenes hatállyal leendő örökbefogadó szüleinél elhelyezni.

A tartós nevelésbe vétellel egyidejűleg a gyámhivatal a gyermeket nevelőszülőnél, vagy ha ez nem lehetséges gyermekotthonban, illetőleg fogyatékosok és pszichiátriai betegek otthonában helyezi el és gyámot rendel.

Megszűnik a tartós nevelésbe vétel akkor, ha a szülői felügyeleti jogot a bíróság visszaállította, a gyermeket örökbe fogadták, vagy nagykorúvá vált. Ugyanakkor a gyámhivatal a szülő kérelmére is megszüntetheti a tartós nevelésbe vételt akkor, ha a gyermek örökbefogadására nem került sor és a szülő személye, környezete alkalmas a gyermek nevelésére.

2005. december 31.-én tartós neveltek száma:	5
2005. év során egyetlen gyermeket sem vettünk tartós nevelésbe.	
Tartós nevelt vagyonos kiskorúak száma:	4

Gyámhatósági betétben lévő készpénzvagyonuk: 9.441.533,-Ft

Nevelési felügyelet

A gyámhivatal hivatalból vagy kérelemre a speciális gyermekotthonban elhelyezett átmeneti vagy tartós nevelésbe vett speciális szükségletű gyermek nevelési felügyeletét rendeli el, ha a gyermek egészségi vagy pszichés állapotának zavara következtében olyan magatartást tanúsít, amely saját vagy mások életére, testi épségére veszélyt jelenthet, illetve közvetlen és súlyos veszélyt jelent, feltéve, hogy ez csak zárt körülmények között biztosított teljes körű ellátással, kivizsgálással és terápiával hárítható el. A nevelési felügyelet időtartama nem haladhatja meg a két hónapot. A gyámhivatal a nevelési felügyelet céljának elősegítése érdekében elrendelheti, hogy az átmeneti vagy tartós nevelésben lévő speciális gyermekotthonban elhelyezett gyermek az otthon meghatározott helységeiben tartózkodjék, meghatározott ideig hozzátartozóival a kapcsolattartását csak korlátozott módon gyakorolhatja a gyám egyetértésével, meghatározott gyógykezelésnek vagy gyógyító eljárásnak vesse alá magát.

A gyámhivatal a határozathozatal előtt meghallgatja a gyermeket, törvényes képviselőjét, a gyermekjogi képviselőt, a gyámi tanácsadót, a speciális gyermekotthon vezetőjét, valamint beszerzi az illetékes szakértői bizottság véleményét. A gyámhivatalnak a nevelési felügyeletről 8 napon belül kell határoznia. A gyámhivatal határozata ellen fellebbezésnek helye nincs, felülvizsgálat végett annak közlésétől számított 3 napon belül a bíróságnak megküldi.

A gyámhivatalnak 2005-ben nevelési felügyelet ügyében döntést hozni nem kellett.

Utógondozás

Az átmeneti vagy tartós nevelés megszűnése vagy megszüntetése esetén a gyámhivatal legalább 1 év időtartamra elrendeli a gyermek illetve kérelemre a fiatal felnőtt utógondozását. Az utógondozás 24 éves korig is tarthat, illetve felsőfokú nappali

tagozaton tanulmányokat folytató fiatal felnőtt esetében 25 éves korig. Ennek célja, hogy elősegítse a gyermek illetve a fiatal felnőtt családi környezetébe való visszailleszkedését, önálló életének megkezdését.

Az év folyamán 8 utógondozás megszűnt, és 11 elrendelésére került sor.

Utógondozói ellátás

A gyámhivatal a gyermekvédelmi gondoskodásból nagykorúvá válása miatt kikerült fiatal felnőtt kérelmére és a gyám javaslatára akkor rendeli el az utógondozói ellátást, ha a fiatal létfenntartását önállóan biztosítani nem tudja, nappali tagozaton tanulmányokat folytat, illetve szociális bentlakásos intézménybe felvételét várja. A kérelem teljesítése esetén a fiatal felnőtt továbbra is a nevelőszülő háztartásában, illetve a gyermekotthonban maradhat, vagy utógondozói otthonban nyerhet elhelyezést, esetleg albérletben – mint gyermekotthoni külső férőhelyen – részesülhet további ellátásban. A fiatal felnőtt 24. életévének betöltéséig bármikor jogosult a kérelem előterjesztésére. A gyámhivatal megszünteti az eljárást akkor, ha annak feltételei már nem állnak fenn, ha az ellátását szociális bentlakásos intézmény biztosítja, a nevelőszülőjével vagy más utógondozói ellátást nyújtóval szemben elfogadhatatlan, az együttélés szabályait súlyosan sértő magatartást tanúsít, a házi rendet többször súlyosan megsérti, és az ellátás megszüntetésével az intézmény érdek-képviselői fóruma is egyetért.

Megszűnik az utógondozói ellátás a fiatal felnőttnek az ellátás megszüntetésére vonatkozó bejelentését követő idő elteltével, 24. életévének betöltésével, illetve a felsőfokú iskola nappali tagozatán tanulmányokat folytató fiatal felnőtt esetén a tanulmányok befejezésével, de legkésőbb 25. életévének betöltésével.

Múlt év folyamán elrendelt utógondozói ellátások száma: 6

Megszűnt utógondozói ellátások száma: 2

GYERMEKVÉDELLEM TERÉN VÉGZETT SZAKMAI ELLENŐRZÉSEK

A Veszprém Megyei Közigazgatási Hivatal Megyei Szociális és Gyámhivatala 2005-ben

- „A családban élő gyermekek kapcsolattartására vonatkozó határozatok végrehajtása érdekében folytatott eljárások”,
  - „A gyermek gyámi fenntartásos betétben elhelyezett pénze befektetésének engedélyezésével kapcsolatos eljárások”
  - „Gyermekjóléti szolgáltató tevékenység működési engedélyezése, gyermekjóléti szolgáltató tevékenység ellenőrzése”
- tárgykörökre vonatkozóan végzett szakmai ellenőrzést.

Az ellenőrzés a kapcsolattartás végrehajtására irányuló intézkedések megtétele vonatkozásában, valamint a befektetések engedélyezése tárgyában törvénysértést nem állapított meg.

Azon észrevételét, hogy a gyermeki jog teljes körű érvényesülése érdekében minden esetben meg kell hallgatni az ítélőképessége birtokában lévő gyermeket is – a gyámhivatal elfogadta, az ügyintézési határidő betartására vonatkozó megállapításnak (Ket. 33. § (2) bekezdés), mely szerint kiskorú ügyfél esetében ..... soron kívül kell az érdemi határozatot meghozni és csak egy esetben van mód a határidő 15 nappal történő meghosszabbítására, eleget tenni lehetetlenség.

A működési engedélyezési eljárás vonatkozásában a vizsgálat megállapította, hogy a korábbi években végzett vizsgálatához viszonyítva javuló szakmai színvonalon, kellő jártassággal végezte az ügyintéző, döntése megalapozott volt.

A vizsgálat felhívta a figyelmet a működési engedélyek szakmai ellenőrzési tevékenységének fontosságára, azok mielőbbi megkezdésére. (Az ellenőrzések a vizsgálatot követően – 2005. december 5. – megtörténtek.)

ÖSSZEGZÉS

Önkormányzatunk 2005. évben a pénzbeli ellátások vonatkozásában eleget tett a törvényben megfogalmazottaknak. További támogatások bevezetésére nem volt és megítélésem szerint nincs is szükség, tekintettel arra, hogy az idei évben a gyermekvédelmi kedvezmény bevezetése több támogatást biztosít (ingyenes tankönyv, ingyenes étkezés biztosítása, évi 2 alkalommal további pénzbeli támogatás, egyéb kedvezmények igénybe vétele).

A Gyvt. 94.§ (2) bek. értelmében a települési önkormányzatnak a személyes gondoskodást nyújtó alapellátások vonatkozásában biztosítani kell a gyermekjóléti szolgáltatást, a gyermekek napközbeni ellátását – 10000-nél több állandó lakos esetén a bölcsődei ellátást - , a gyermekek átmeneti gondozását, szervezi és közvetíti a máshol igénybe vehető ellátásokhoz való hozzájutást. Városunkban az előzőekben említettek csak részben biztosítottak. Hiányzik a helyettes szülői hálózat, mely létrehozásának akadályát az előzőekben már említettem..

Gyakran van szükség a pszichológus szaktudására és igénybevételére, melyre a Nevelési Tanácsadó pszichológusának leterheltsége miatt csak hosszabb várakozás után van lehetőség.

A családok átmeneti otthonát csak átmenetileg helyettesíti a Hajléktalanok Átmeneti Szállóján található krízis szoba. Ez az elhelyezés jobb megoldást jelent annál, hogy kiskorú gyermeket nevelő családok esetleg az utcán töltsenek akárcsak egy éjszakát is, de ez messze van a megoldástól. Itt nem lehet együtt elhelyezni a családot, mert a krízis szoba a női részlegen található. Nincs lehetőség a kiskorúak számára oly nagyon szükséges családi együttlétre, az anya nem tud háztartást vezetni és a gyermek számára nem lehet minta a hajléktalan szállón történő életvitel.

A családok átmeneti otthona létrehozásában megoldást jelentene, ha esetlegesen térségi összefogással kerülne sor a feladat megoldására.

.

T a p o l c a , 2006. április 12.

Honathné Szalay Gyöngyi

Á c s János h.
polgármester